

זה בורך פרק שלישי סנהדרין

לא

עין משפט נר מצוה

צט"א ב ג ד ה מ"י פ"ג
מ"ל עמוד הלכה ג
סמ"ג לאוין קט טו"ע ח"מ
ס"י ל סעיף ג
ק ר מ"י פ"ב מ"ל
סנהדרין הלכה א סמ"ג
לאוין קט:
קא ז ח ט י ב מ"י פ"ו
שם הלכה א ז ט י
סמ"ג ע"ש לו טו"ע ח"מ
ס"י כ סעיף א
קב ל מ מ"י פ"ז מ"ל
מ"ה הלכה ח סמ"ג
ע"ש דל טו"ע ח"מ ס"י
נה סעיף א וס"י ט סעיף
זכ:

הוא דאמר כי האי תנא. משמע הכא דרבי יהודה לאמר זמנה שחור וזמנה לבן אין מאטרפין לית ליה דרשב"ג ומימא דבחוקת הצמים (ב"ב דף ק"ג מ"א). וס"מ ג"כ עובדא דרבי כהנא שקל צידקא צארעיה משמע צהדיא דרבי יהודה אית ליה דרשב"ג ואין לומר דרבי יהודה בכל ענין קאמר ואפילו זמנה שחור וזמנה לבן והאי דקאמר רבא מסתברא מילתיה דרבי יהודה צאחד אמר כו' רבא טעמא דנפשיה קאמר דא"כ הל"ל והאלהים אמר רבי יהודה אפילו זמנה שחור וזמנה לבן כדאשכחן צ"ק דגיטין (דף י"ג וס"מ) מסתברא מילתיה דרבי צפקדון כו' דיש לומר דודאי אית ליה דרשב"ג אלא שמחלק בין מנה למאחיים למנה שחור ומנה לבן: **שבת** שמואל אומרים נחלקה עדותן, ולא שממר כיון דצבת אחת צבת שמואל אומרים נחלקה עדותן אס כן צמתי ימתי עדים ה"ל נמצא אחד מהן קרוב או פסול ויש לומר דהיינו דווקא כשהפסול ידוע אי נמי כמ"ד תמקיים העדות צשאר אי נמי לא אמרינן נמצא אחד מהם קרוב או פסול אלא צבאו צבת אחת מוכן כדי לציור דלח צמתי עדות אחת והכא צבאו שני ימתי עדים זו אחר זו ועי"ל דכי אמר נמצא אחד מהם קרוב או פסול ה"מ כי מסייעי אהדדי אכל הכא דמכחשי אהדדי לא"ש: **חייב** לית ליה לרבי נחמן הא דלמרינן אין נוקיין לנכסי יתומים אלא"כ ריבית אוכלת צבון דלאמר רב נחמן צפרק שום יתומים (ע"פ דף ק"ג). מריש שחבירי רבו עלי תלמוד לומר לא תלך רכיל בעמך ואומר: הולך רכיל מגלה סוד יהוה תלמידא דנפיק עליה קלא דגלי מילתא דאיתמר בי מדרשא בתר עשרין ותרתינן שנין אפקיה רב אמי מבי מדרשא אמר דין גלי רויא: **מתני'** וכל זמן שמביא ראייה סותר את הדין אמר לו כל ראיות שיש לך הבא מיכן עד שלשים יום (א) מצא אינו סותר אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא

גברא אנברא קא רמית נהרדעי אמרי אפילו אחד אומר מנה שחור ואחד אומר מנה לבן מצטרפים כמאן כרבי יהושע בן קרחה אימר דשמעת ליה לרבי יהושע בן קרחה היכא דלא מכחשו אהרדי היכא דמכחשי אהרדי מי אמר אלא הוא דאמר כי האי תנא דתניא אמר ר' שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמואל ובית הלל על שתי כיתי עדים שאחת אומרת מאתים ואחת אומרת מנה שיש בכלל מאתים מנה על מה נחלקו עדותן ובית הלל אומרים י"ש בכלל מאתים מנה אחד אומר חבית של יין ואחד אומר חבית של שמן הוה עובדא ואתי לקמיה דרבי אמי דחייביה רבי אמי לשלומי ליה חביתא דחמרא מינו חביתא דמשחא כמאן כר"ש בן אלעזר אימר דאמר ר"ש [ב"א] היכא דיש בכלל מאתים מנה כי האי גוונא מי אמר לא צריכא לדמי אחד אומר בדיוטא העליונה ואחד אומר בדיוטא התחתונה אמר רבי חנינא מעשה בא לפני רבי יוצירף עדותן: ומניין לכשיצא כו': תנו רבנן מניין לכשיצא לא יאמר הריני מזוכה וחבירי מחייבין אבל מה אעשה שחבירי רבו עלי תלמוד לומר לא תלך רכיל בעמך ואומר: הולך רכיל מגלה סוד יהוה תלמידא דנפיק עליה קלא דגלי מילתא דאיתמר בי מדרשא בתר עשרין ותרתינן שנין אפקיה רב אמי מבי מדרשא אמר דין גלי רויא: **מתני' וכל זמן שמביא ראייה סותר את הדין אמר לו כל ראיות שיש לך הבא מיכן עד שלשים יום (א) מצא אינו סותר אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא**

גברא אנברא. דרבי חסדא דרבי יהודה: **כר' יהושע בן קרחה.** דמכל מקום שניהם מעידים שחייב לו מנה: **היכא דלא מכחשו אהרדי.** כגון זה מעיד על מנה צביוס ראשון ושניהן מודין שזה לא ראה מעידים על מנה אחד ומכחישים זה את זה מי אמר: **הוא דאמר כי האי תנא.** נהרדעי אמרו כי האי תנא דלאמר זה אומר מנה זה אומר מאתים דמכחישים זה את זה מטרפין למנה שיש בכלל מאתים מנה ולא אמרינן שתיים שקרו אלא הלך אחר הפמות צהכס: **נחלקה עדותן.** שכיון שהאחד שקרן שוב אין כאן עדות: יש צבאל **מאחיים מנה.** שניהם מעידין על מנה וצאחו מנה אין מכחישים זה את זה: **כי האי גוונא.** דלמי מניי וינהו וכו'ל האיי מיכחשי דדמי מי אמר: **לדמי.** זה אומר צפני הודה לו דמי צמתי של יין זה אומר צפני הודה דמי צמתי של שמן דמרווייחו מסהדי ארמי צמתי יין: **צדיוטא עליונה.** הלוהו מנה: **דיוטא.** עלייה הצולטת לרשות הרבים על פני רוחב צמתי וצני רשות הרבים עוצרים ומצמתי: **ולירף עדותן.** כר' יהושע בן קרחה דמרווייחו מנה מצידיי וצ"ע דמכחשי צצדיקות כרצ ציהודה: **צטר עשרין וטרפין שנין.** דליתמר צי מדרשא אפקיה ההוא תלמידא. **ודבר שזמן הרע היה: מתני' כל זמן שמביא ראייה.** הלא צבית דין ולא היה שטר זכותו צידו ויאל מצמתי דין חייב ולאחר זמן נמצא שטר זכותו והציאו: **סותר את הדין.** צמתי דינו סותרין לו דינו צפסקו ומחייבין את שצנגדו: **הלא ראייה שטר זכותך:** הרי זה אין כלום. **שהרי אמר אין לי ומישישן שמה זייף או שטר עדים:** קרוב פלוני ופלוני כו'. אפילו רבן שמעון בן גמליאל מודה שכיון שהיה יודע צהן ואמר אין לי ודאי שקרנים הן: **פונדסו.** חגורתו: **גב' הלכה כרבן שמעון.** אקמייתא קאי כיון דלא אמר אין לי אע"ג דלא מצא בתוך שלשים יום: **דאי עבד.** כרבנן מהדר עובדא: **ממילא ידעינן דאין הלכה כרבן שמעון.** והכא ליתא למימר דלעיל מנייה דאי עבד כו' דצשלמא התם אי לאו דהדר ואמר אין הלכה כחכמים הוה אמינא אי עבד לא מהדרין דליתא כח דברי המרובין אכל הכא כיון דלאמר הלכה כחכמים פשיטא דאי עבד כיחיד מהדרין להו: **הא קא משמע לן דבהא.** לחודא הוה דאין הלכה כרבן שמעון הא צבאל מקום הלכה כמותו אפילו צערב וצדין: **ערב.** צגט פשוט (ב"ב ד' קעג): **לודן.** צמסת גיטין צמי שאלחו קורדיקוס (ד' עז): **ראיה אחרונה.** הן צמרייתא דמתני' דלילו צמקמייתא הילכתא כותיה: **דנפק שטר א מסוסי ידה.** שהאמניוה הלוה והמלוה לשומרו: **אוסוס ניקוס צמסירה.** המוכר שט"ח לחצירו קנה החוצ צמסירת אומיות ומילתיה דרבי צהמוכר את הפסיפה (ב"ב ד' עז). והכא נמי קנאלתו והוי כלידה ונאלמנת לומר פרוע: קלמיה

תורה אור השלם

1. לא תלך רכיל בעמך
לא יעצמו על דם רעך
אני יי' ורקאי יש טו
2. הולך רכיל מגלה סוד
ונאמן רוח מקפסה דבר:
משלי י"ג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חייבה וכו' נבי
קפון בביבלין ע"י צ"ק דף
נע ע"א תוס' ד"ה וכו':

הגהות הב"ח

(א) במשנה על ל' יום
הביא בתוך שלשים וכו'
אמר לו הלא עדים וכו'
אמר לו הלא ראייה:

מוסף רש"י

שאחת אומרת מאתים. היו ג' זמנים היום צהצומא שעה צבאחו מקום (דש"ב) ע"ב צב"ב שיש בכלל מאתים מנה. דמחש' מהלך זה ואין כה שניה ממחש' מנה שנת רלצאסה מעידה. אלא מוסיפין כן מנה אחת, אכל כה רלצאסה ממחש' צלשיה על אחת מנה שמוסיפין וצבאחו מנה שני אוקי מ"ב דבדי מרי ואוקמי ממונא צחוקת מריה ולא יעלם (ס"ט). נחלקה עדותן. דמילי דמקפסהדי מ"ל נא מקפסהדי מ"ל (ס"ט). יש בכלל מאתים מנה. וטול מנה (ס"ט). וראייה אחרונה. שמתלוק צבני ממחש' מנהלוקים צמציא שטר ראייה למסור את הדין. צלצאסיה הלכה כמותו וצחאסיה אין הלכה כמותו (ב"ב מ"ב). אחריות. כגון שטר. נקבות במסירה. צלא קנין ואין יסול לחזור בו (יבמות ס"ט). אית צ"רן לכמוצ שטר מכירה על השטר שטר מוכר לו אלא משמט לו שטר שטו לו על אחרים לזכות בו נחמדי הלוה לפורעם ליה (קדושין מ"ז) וצמטעבד לו ליה ליה הקונה כנו שיהי משועבד לנלוה כל זמן שלא חזר וממלו (דש"ב ב"ב ס"ט). לצבות הלוקח את החוב מן הלוח נחמדיה שמתרע שמתרע לו העולה את השטר ולא מני עשין ליה לנר על פי צלחמסו ממרן ק"ן (ס"ט ע"ז) ולא צ"רן למתב צוק ק"ן וכל שט"ח (ס"ט ע"ז) ולא שום שטר (ס"ט ע"ז)

רבינו חננאל

כלים שחורין וא' אומר כלים לבנים הרי זה נכון ופרקי' גברא אנברא קא רמית כלומר מדברי רב חסדא תקשי לרבה רבה לא כסרידא ליה דרב חסדא נהרדעי אמר אפילו אחד אומר מנה שחור וא' אומר מנה לבן מצטרפים ואמרינן כמאן כו' יהושע בן קרחה הא לא דייקא כותיהיהו אלא אינהו דאמרו כי האי תנא דתניא אמר ר' שמעון כמאן כו' יהושע בן קרחה שמואל ובית הלל על (מנה שחור) שתי כתי עדים אחת אומרת מאתים וא' אומרת מנה שיש בכלל מאתים מנה על מה נחלקו אמרינן נחלקה עדותן ובית הלל אומרים יש בכלל מאתים מנה הנה אצ"ג שמחייבין זה לזה עדותן קיימת וק"ל כההרדעי ואליאב דבית הלל א' אומר חבית יין וא' אומר חבית שמן אוקיין אחד אומר דמי חבית יין ד' וזוים ואחד אומר דמי חבית שמן ח' וזוים. הוה עובדא וחייביה ר' אמי לנבע שלש ע"פ אלו השנים ד' וזוים חביתא דהמרא מנו ד' וזוים דמי חביתא דמשחא כר' שמעון בן אלעזר דאמר יש בכלל מאתים מנה. אבל אם מעידין יין משש רשמן משש נחלקה עדותן. א' אומר דרישאל העליונה וא' אומר בדיוטא התחתונה הלווהו הוה עובדא וצירף ר' עדותן וחיוב התנבול לשלם: **ת"ל** מניין שכשיצא לא יאמר אני מזוכה וחבירי מחייבין ומה אעשה וזו רבו עלי ת"ל לא תלך רכיל [בעמך] ואומר הולך רכיל מגלה סוד. והוא תלמיד דנפיק ליה מילתא דאיתמרא בבי מדרשא בסוד בתר כ"ב שנין ואפקיה ר' אמי לההוא תלמיד מבי מדרשא אמר דין גליא רויא: **מתני'** כל זמן שמביא ראייה סותר את הדין אמר לו כל ראיות שיש לך הבא מיכן ועד ל' יום הביא בתוך ל' יום אמר לו כל ראיות שיש לך הבא מיכן עד שלשים יום (א) מצא אינו סותר אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא

מציא בתוך שלשים ומציא לאחר שלשים אמר לו הבא עדים ואמר אין לי עדים אמר הבא ראייה ואמר אין לי ראייה ולאחר זמן הביא ראייה ומציא עדים מהרי זה אינו כלום אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא היה יודע שיש לו עדים ומציא עדים לא היה יודע שיש לו ראייה ומציא ראייה שמתחייב בדיון ואמר קרבו פלוני ופלוני ויעידוני או שהוציא ראייה מתחת פונדתו הרי זה אינו כלום: **גב' אמר רבה בר רב הונא הלכה כרשב"ג ואמר רבה בר רב הונא אין הלכה כדברי חכמים פשיטא כיון דאמר הלכה כרשב"ג ממילא ידענא דאין הלכה כחכמים מהו דתימא הני מילי לכתחילה אבל דיעבד שפיר דמי קמ"ל דאי עביד מהדרין ליה: אמר לו הבא עדים כו' אמר רבה בר רב הונא א"ר יוחנן הלכה כדברי חכמים ואמר רבה בר רב הונא אמר רבי יוחנן אין הלכה כרשב"ג פשיטא כיון דאמר הלכה כדברי חכמים ממילא ידענא דאין הלכה כרשב"ג הא קמ"ל דבההיא אין הלכה כרשב"ג הא בכלהו הלכה כרשב"ג לאפקוי מהא דאמר רבה בר רב חנה א"ר יוחנן כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו חוץ מערב וצידן וראייה אחרונה ההוא ינוקא דתבעוהו לדינא קמיה דרב נחמן א"ל אית לך שמועיהו אמרו לך ראייה א"ל לא חייביה רב נחמן הוה קא בכי ואוייל שמועוהו הנך אינשי אמרו ליה אנן ידעינן במילי דאבוך אמר רב נחמן צבהא אפילו רבנן מודו דינוקא במילי דאבוה לא ידע והיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידה אמרה ליה ידענא בהאי שטרא דפריע הוה יימינה רב נחמן אמר ליה רבא לרב נחמן כמאן כרבי דאמר א' אותיות נקנות במסירה אמר ליה שאני הכא דאי צביעא קלתיה איכא דאמרי לא הימנה רב נחמן אמר ליה רבא לרב נחמן והא אי צביעא קלתיה**

עדים ומציא ראייה אינה כלום. אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא היה יודע שיש לו עדים ומציא עדים אמר רבה בר רב הונא הלכה כחכמים ואין הלכה כרשב"ג בהא בכלל דהלכתא כותיה בערב וצידן ולאפקוי מ"ד חוץ מערב וצידן. ההוא ינוקא דתבעיהו בדינא קמי רב נחמן ואיתחייב ואל"ל רב נחמן אית לך שהדי או ראייה ואמר לאו ושמעוהו אינשי דהוה בכי ואמרו ליה אנן ידעינן לך וכווא. ואמר רב נחמן בהא אפילו רבנן מודו דמקבלין ראותיו דיענא במילי דאבוה לא הוה ידע: והיא איתתא דנפק שטרא מתותי ידה ואמר ידענא ביה דפריעא הוה ולא הימנא רב נחמן דאמר בתר דאתחוק בכי דינא לא אמרינן